

Brüsszel, 2024. november 15.
(OR. en)

15562/24

EMPL 566
SOC 829
EDUC 417
ECOFIN 1285
COMPET 1117
DIGIT 234
ENV 1119

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	2025. évi európai szemeszter: a foglalkoztatás- és szociálpolitika területére vonatkozó prioritások – <i>Irányadó vita</i>

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fenti tárgyra vonatkozó elnökségi vitaindító feljegyzést, amely az EPSCO Tanács 2024. december 2-i ülésén folytatandó irányadó vita előkészítése céljából készült.

**2025. évi európai szemeszter: a foglalkoztatás- és szociálpolitika területére vonatkozó
prioritások**

Irányadó vita

Felkérjük a minisztereket, hogy fejtsék ki véleményüket arról, mik lesznek a jövőben a foglalkoztatás- és szociálpolitika területére vonatkozó uniós szintű prioritások. Az átfogó és előrettekintő jelentések, valamint az elmúlt években közzétett releváns dokumentumok értékes hozzájárulást nyújtanak ehhez a vitához, ezért e feljegyzés kiemeli e jelentések és dokumentumok némelyikének legfontosabb üzeneteit.

Az európai szemeszter éves ciklusa általában novemberben kezdődik, amikor az Európai Bizottság előterjeszti az európai szemeszter őszi csomagját, amelynek részét képezi a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikai területekről szóló együttes foglalkoztatási jelentés is. Az őszi csomag általános gazdasági, foglalkoztatási és szociális prioritásokat határoz meg, és szakpolitikai iránymutatást nyújt a tagállamoknak a soron következő ciklushoz. Ami a 2025. évi szemeszter ciklusát illeti, az intézményi átmenet időszaka miatt a Bizottság úgy határozott, hogy az őszi csomagot a szokásosnál később, két szakaszban teszi közzé: a csomag költségvetési vonatkozású részeit november végén, a fennmaradó elemeket – köztük a foglalkoztatással és a szociális kérdésekkel kapcsolatos részeket – pedig az új Bizottság hivatalba lépését követően. Ezért idén az őszi csomagot nem terjesztik elő az EPSCO Tanács decemberi ülésén.

Az uniós szociális védelem és jóléti állam jövőjével foglalkozó magas szintű munkacsoport (a továbbiakban: a magas szintű munkacsoport) 2023 februárjában közzétett jelentése¹ elemzést tartalmazott arról, hogy a legfontosabb megatrendek várhatóan milyen hatással fognak járni a szociális védelemre és a jóléti államra nézve. A magas szintű munkacsoport kiemelte, hogy társadalmainkat, gazdaságainkat és munkaerőpiacainkat számos globális megatrend alakítja. A jelentés konkrétan a demográfiai változásokat, a munka világában bekövetkező változásokat, az éghajlatváltozást és a zöld átállást azonosította ilyen megatrendként, és ezek hatásait a teljes életút szempontjából vizsgálta. A jelentés hangsúlyozta, hogy az inkluzív és méltányos jóléti állam fontos szerepet játszik a társadalmi kockázatok minimalizálásában és a gazdasági nehézségek enyhítésében, ugyanakkor támogatja a gazdasági növekedést és az egyének jóllétét. A magas szintű munkacsoport szerint a modern jóléti államoknak szilárd puffereket kell biztosítaniuk a gazdasági sokkhatásokkal szemben, és be kell ruházniuk olyan „kapaszkodók” létrehozásába, amelyek átsegítik az embereket az életük során felmerülő kritikus átmeneti helyzeteken. Elismerve, hogy nem léteznek univerzális megoldások, a jelentés 21 ajánlást fogalmazott meg több szakpolitikai területre vonatkozóan, elsősorban arra ösztönözve a tagállamokat, hogy korszerűsítsék és erősítsék meg jóléti államaikat.

2024 februárjában a Foglalkoztatási Bizottság (EMCO) és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC) elkészítette véleményét² „A szociális jogok európai pillérével kapcsolatos jövőbeli uniós szakpolitikai prioritások” címmel, amelyet az EPSCO-miniszterek a 2024. márciusi ülésükön jóváhagytak. A dokumentum hangsúlyozta, hogy a szociális pillér 2017. évi kihirdetése óta számos uniós kezdeményezéssel kapcsolatban jött létre megállapodás, egyrészt olyan tanácsi ajánlások és egyéb „puha” jogi eszközök elfogadása révén, amelyek megfelelő és hatékony eszközként iránymutatást nyújtanak a tagállamok számára az adott szakpolitikai területeken, másrészt a nemzeti jogszabályokra közvetlenebb hatást gyakorló, jogilag kötelező erejű uniós irányelvek és rendeletek révén. A dokumentum azt is megállapította, hogy a 2017 óta elfogadott nagyszámú uniós kezdeményezés további átültetést és megfelelő végrehajtást igényel, továbbá hogy azok eredményességét a gyorsan változó gazdaságokra és társadalmakra figyelemmel nyomon kell követni, ezzel párhuzamosan az adminisztratív terhek csökkentésére összpontosítva.

¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&eventsId=2057&furtherEvents=yes&langId=en>

² 7635/24.

Enrico Letta a 2024 áprilisában közzétett, „Jóval több mint piac” című jelentésében³ kiemelte, hogy a társadalmi igazságosság és kohézió szavatolása révén meg kell erősíteni az egységes piac szociális dimenzióját. A jelentés megállapította, hogy három fő célkitűzést kell elérni ahhoz, hogy az egységes piac valóban sikeres és társadalmilag fenntartható legyen. Ezek a célkitűzések a következők: i. a munka előnyeinek még több emberre való kiterjesztése; ii. a negatív verseny elkerülése; valamint iii. az európai piacgazdaság megőrzése és megszilárdítása.

Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövője” című, 2024 szeptemberében közzétett jelentése⁴ hangsúlyozta, hogy a zöld és digitális átállás sikere attól függ, hogy azt társadalmilag méltányos módon hajtják-e végre, figyelmet fordítva a jó minőségű munkahelyek biztosítására, valamint arra, hogy e munkakörök ellátásához elegendő képzett munkavállaló álljon rendelkezésre. Tekintettel arra, hogy jelenleg mind a munkahelyek, mind a készségek tekintetében hiány tapasztalható, alapvető fontosságú az uniós munkaerő átképzése és továbbképzése. Az új jogalkotási ciklus tekintetében a jelentés a készségekkel kapcsolatos uniós szakpolitikák teljes körű újragondolására szólított fel, beleértve a koordináció megerősítését és a szociális partnerek fokozottabb bevonását az oktatási és képzési politikák alakításába.

³ <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

⁴ https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en#paragraph_47059

Az Európai Bizottság a 2024 szeptemberében közzétett, „Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában” című jelentésében⁵ ismertette a főbb gazdasági, munkaerőpiaci és szociális fejleményeket, áttekintette az EU-n belüli társadalmi-gazdasági konvergencia kérdéseit, valamint elemezte a szociális beruházások szerepét. A jelentés kiemelte, hogy a 2023-ban széles körben tapasztalt gazdasági stagnálással összefüggésben a munkaerőpiacok továbbra is figyelemreméltóan reziliensek voltak, és a szociális eredményekben javulásra utaló jelek mutatkoztak. 2023-ban az EU gazdasági növekedése elmaradt más fejlett gazdaságokétól, az infláció pedig 2021 második fele óta folyamatosan növekszik. A 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célokat illetően a jelentés megállapítja, hogy i. az EU foglalkoztatási rátája rekordszintet: 75,3%-ot ért el, míg a munkanélküliségi ráta kismértékben csökkent. A vállalatok munkaerő- és készséghiányt tapasztaltak, a betöltetlen álláshelyek száma pedig rekordmagas szinten maradt; ii. A felnőttek oktatásban és képzésben való részvétele jóval elmaradt az uniós céltól. 2022-ben a 25–64 évesek 46,6%-a vett részt oktatási vagy képzési tevékenységekben, ami többek között a magas színvonalú képzésekhez való hozzáférés nehézségeinek, az egyéb feladataik ütemezésével való ütközéseknek, pénzügyi akadályoknak vagy a potenciális résztvevők alacsony fokú hajlandóságának tudható be; iii. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2023-ban kismértékben, **21,4%-ra** csökkent, de egyes veszélyeztetett csoportokban továbbra is magas volt, a jövedelmi egyenlőtlenség pedig nagyjából változatlan maradt, miközben nőtt a súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya. A jelentés megállapítja, hogy az elmúlt évtizedben számos gazdasági, munkaerőpiaci és szociális eredmény közeledett egymáshoz az EU-ban, de továbbra is jelentős eltérések vannak az egyes tagállamok között. A jelentés kiemeli továbbá a szociális beruházások szerepét, valamint a reformok és a beruházások fontosságát olyan kulcsfontosságú területeken, mint a továbbképzés és az átképzés, az egész életen át tartó tanulás, az aktív munkaerőpiaci politikák, a kisgyermekkorai nevelési és gondozási politikák, amelyeket kiegészíthet többek között a megfizethető lakhatásba és a szociális védelembe való fokozottabb beruházás.

⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8641&>

Ami a jövőbeli uniós szintű kezdeményezéseket illeti, a Bizottság egyre ambiciózusabb célokat tűz ki ezen a területen. Ezt alátámasztja Ursula von der Leyen megválasztott elnök arra irányuló javaslata is, hogy a következő testületben legyen egy ügyvezető alelnök, aki többek között az emberekért és a készségekért felel, valamint több más, a foglalkoztatással, a szociálpolitikával és az egyenlőséggel foglalkozó biztos is. A foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célok elérése érdekében a Bizottság a szociális jogok európai pillérének végrehajtására vonatkozó, új cselekvési terv benyújtását tervezi, amelyet 2025-ben terjeszt majd elő. További új kezdeményezések – például a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemterv, az európai szociális párbeszédéről szóló új paktum, a szegénység elleni uniós stratégia, valamint a megfizethető lakhatásra vonatkozó európai terv – célja, hogy hozzájáruljanak a kiemelt uniós célok eléréséhez.

Az EPSCO Tanácshoz tartozó szakpolitikai területekkel kapcsolatban ki kell emelni két, az európai szemesztert érintő kulcsfontosságú fejleményt. Először is, a szociális jogok európai pillérének 2017. évi kihirdetése óta annak nyomán követése beépült az európai szemeszterbe, mindenekelőtt azáltal, hogy a foglalkoztatási iránymutatásokat hozzáigazították a pillér elveihez. Ezt a nyomán követést a szociális eredménytábla felhasználásával végzik, és az együttes foglalkoztatási jelentésben szerepeltetik. Másodszor, ebben az összefüggésben, valamint az európai szemeszter szociális dimenziójának és az EPSCO Tanács által az éves ciklusokban betöltött szerepnek a megerősítése céljából az európai szemeszter 2024. évi ciklusa – kísérleti jelleggel – magában foglalta a társadalmi konvergenciának a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőin alapuló elemzését is.

A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretre vonatkozó munka azt követően kezdődött meg, hogy Belgium és Spanyolország az EPSCO Tanács 2021. októberi ülésén előterjesztette a „társadalmi egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás” bevezetésére irányuló kezdeményezését. A francia, a cseh és a svéd elnökségtől kapott megbízásokkal összhangban az EMCO és az SPC alaposan megtárgyalta a kezdeményezést. Először is, a 2022. május 16-i véleményükben⁶ az EMCO és az SPC hangsúlyozták, hogy a kezdeményezés kulcsfontosságú szempontjaival kapcsolatban további fogalmi és elemzési munkára van szükség, valamint megjegyezték, hogy a tagállamok eltérően vélekednek az eljárás lehetséges hozzáadott értékéről. Ennek fényében a külön erre a célra létrehozott EMCO–SPC munkacsoport – 21 tagállam és a Bizottság önkéntes részvételével – további szakértői munkát végzett. 2022 szeptembere és 2023 májusa között a munkacsoport megvizsgálta „a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret” lehetséges kialakítását és módszertanát, és erről jelentést készített. E jelentés vizsgálatát követően az EMCO és az SPC kidolgozta és jóváhagyta a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek az európai szemeszterbe történő beillesztésére vonatkozó legfőbb üzeneteket. Ezekben elismerték, hogy a tagállamok bizonytalanok, és eltérő mértékben támogatják a keret beillesztését. A legfőbb üzeneteket⁷ az EPSCO Tanács 2023. júniusi ülésén terjesztették a miniszterek elé, és a Tanács tudomásul vette azokat. A Bizottság az európai szemeszter 2024. évi ciklusában, nevezetesen a 2023. novemberben közzétett, a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésre irányuló javaslatában – a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek az EMCO és az SPC által megfogalmazott legfőbb üzenetekben ismertetett jellemzői alapján – határozottabb országspecifikus elemzést nyújtott a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát fenyegető potenciális kockázatokkal kapcsolatban. Mivel a tagállamok között nem alakult ki konszenzus a fent említett bizottsági javaslattal kapcsolatban, a Tanács a kapcsolódó következtetéseiben⁸ nyugtázta azt, és felkérte a Foglalkoztatási Bizottságot és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságot, hogy értékeljék a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőin alapuló, a felfelé irányuló társadalmi konvergenciára vonatkozó kísérleti elemzésnek a hatását, beleértve az elemzés hozzáadott értékét és a potenciális adminisztratív terheket is. Emellett a Tanács felkérte az EMCO-t és az SPC-t, hogy mérjék fel annak hatásait, beleértve annak hozzáadott értékét és a potenciális adminisztratív terheket is.

⁶ 9222/22.

⁷ 9481/23 + ADD1.

⁸ 7665/24.

A 2024. évi szemeszter ciklusával párhuzamosan, az uniós gazdasági kormányzás felülvizsgálatának eredményeként a Tanács és az Európai Parlament megállapodott abban, hogy az új (EU) 2024/1263 rendeletben „a társadalmi konvergenciát fenyegető kockázatok azonosítására szolgáló keretet” be kell építeni azon eszközök közé, amelyek a foglalkoztatási iránymutatásoknak és a szociális pillér elvei végrehajtásának a nyomon követése céljából a Bizottság rendelkezésére állnak.

Az EMCO és az SPC 2024 szeptembere és novembere között elvégezték az értékelésüket, és az EPSCO-minisztereknek címzett feljegyzésben⁹ ismertették főbb megállapításaikat, kiemelve a tapasztalatokat, a tagállamok álláspontjai közötti eltéréseket és a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret javításához szükséges kiigazításokat (pl. a módszertan, a mutatók, az eljárás stb. tekintetében). A feljegyzés azt is megállapítja, hogy míg egyes tagállamok a 2024. évi ciklusban már tapasztalták a társadalmi konvergenciával kapcsolatos – kísérleti jelleggel bevezetett – keret előnyeit, más tagállamoknak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a korábbi gyakorlatokhoz képest milyen hozzáadott értéket biztosít a keret, és mi annak a végső célja.

A fentiek tükrében felkérjük a minisztereket, hogy tartsanak véleménycserét a következő kérdésekkel kapcsolatban:

- 1. Figyelembe véve a fent említett tendenciákat, elemzéseket és javaslatokat, a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló új cselekvési tervre tekintettel milyen prioritásokat határoznának meg a 2024–29-es időszakra?*
- 2. A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret kísérleti jellegű bevezetésével kapcsolatos tapasztalataik alapján, valamint az EMCO és az SPC feljegyzését figyelembe véve egyetértenek-e azzal, hogy a kísérleti szakaszt követően javítani kell a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret jellemzőin alapuló, a felfelé irányuló társadalmi konvergenciával kapcsolatos elemzéseket? Amennyiben igen, az elemzések mely elemeit kellene javítani az európai szemeszter jövőbeli ciklusai során?*

⁹ 15563/24.